

Első kérdéskör

Budapest Workshop 12 May 2016

A **projekt összecsomagolásával kapcsolatban elhangzott, hogy erre a helyi közösségek jelentik a megfelelő szintet, illetve a helyi önkormányzatok.** A provinciák is jó szintek lehetnek még. A régiók sokszor túl nagyok, az önkormányzatok pedig túl kicsinek bizonyulnak. A kérdés az átláthatóság és az egymás között a bizalom. Kezdetnek mindenképpen el kell fogadni, hogy mindez nem megy gyorsan és ki kell építeni azt a kapacitást, ami már képes több épület összefogására. Hasznos megkeresni olyan csoportokat, akiknek már van gyakorlatuk és átvenni tőlük az eredményeiket.

Polgármester: A finanszírozási részt az akkor ha jól értem nem csak kölcsön, hanem támogatás is van ebben. Illetve még az érdekelne, hogy épület energetikára lehetne csak fordítani vagy mondjuk geotermikus fűtés, közvilágítás, fűtés korszerűsítés és mondjuk napelem erőműre is?

Ez függ a különféle forrásoktól. Vannak olyan kölcsönök, amik vegyes termékek. Normál esetben a támogatás egy része visszatérítendő, a megtakarított energia mértékében. Tudni kell, hogy milyen programok érhetőek el éppen az adott régióban, van amikor éppen közvilágításra, máskor fűtés korszerűsítésre van lehetőség. Ezért jó ha van hozzáférés a pénzügyi weboldalhoz, ahol lehet keresni és visszajelzéseket kapni. Szóval, általánosságban, létezik pénzügyi támogatás azokra amiket kérdezett.

Úgy gondolom fontos, hogy különbséget tegyünk az Elena Facilities, ami a technikai segítsége az európai Investment Bank-nak, ami inkább az irodai oldala a befektetésnek és a Horizon 2020 között, ami inkább a kisebb befektetésekről szól. És azt is fontos elmondani, hogy ez a pályázat most nyitott és a határideje szeptember 15. Akit érdekel, azzal meg tudjuk osztani az információkat és egy tágabb képet is tudunk adni a lehetőségekről.

A Horizon 2020 egy pályázat, ennek van egy felhívása, az Elena azonban nem dolgozik projektekkal, ők értékelik a pályázatokat.

Második kérdéskör

Alapvetően a kormányzati struktúrában az a munkamegosztás, hogy a belügyminiszter látja el az önkormányzatok felügyeletét, ez nem azt jelenti, hogy akármiféle utasításadási vagy olyan jogosítványa lenne a belügyminiszternek, ami az önkormányzati hatásköröket vonja el, mert

tulajdonképpen leegyszerűsítve azt is mondhatnánk, hogy az önkormányzat egy különálló hatalmi ág, önálló döntési és hatáskörrel, mindenféle jogkörrel együtt, a belügyminisztériumnak az a két fő szerepe az önkormányzatok tekintetében, hogy a velük kapcsolatos törvényi szabályozást megalkotja, ami 2011-ben született, az nálunk készült. Ez az egyik része, a másik része pedig az, hogy az átalakított finanszírozásban, a feladatfinanszírozásban a különböző feladatokhoz biztosítjuk a megfelelő forrásokat. Természetesen emellett a fejezet tartalmaz még pályázati pénzeket is, ami nem direkt az energiahatékonysághoz kapcsolódik, ugyanakkor áttételesen van közünk az energiahatékonysághoz.

Mi azt látjuk az elmúlt időszakban, hogy a lehetőségekhez képest a legtöbb önkormányzat törekszik arra, hogy az intézményeit, az épületeit úgy alakítsa át, hogy az energiaszolgáltatás szempontjából a lehető leghatékonyabb legyen. Rengeteg olyan beruházás volt az elmúlt időszakban, ami nyílászáró cserével, külső hőszigeteléssel járt, elektromos hálózatokat újítottak fel, közvilágítási korszerűsítések, tehát olyan projektek, amikben az önkormányzatok arra törekednek, hogy a kiadásaikat minél inkább csökkenték. Ezzel felszabadítanak forrásokat más fejlesztésekre vagy arra, hogy a szolgáltatásaikat a lakosság felé színvonalasabbá tegyék.

Építészmérnök város gazdasági, városépítészeti szakmérnök: a polgármesteri működésben az egyik legfontosabb feladatnak az intézményhálózatnak a rendbetételét gondoltam, sőt ezt megelőzte egy olyan vizsgálat, amiben az önkormányzati költségvetést próbáltuk átstrukturálni. 2010-ben a tapasztalatom az volt, hogy a költségvetésben vannak a működési és a felhalmozási kiadások, a működés az elvitte szinte a teljes 18 milliárd forintos költségvetést, néhány száz millió forint maradt mindössze a felhalmozásra. Ezt 2014-re olyan módon tudtuk átalakítani, hogy jelenleg 3,5 milliárd szabad pénz maradványa van az önkormányzatnak, ezt nagyrészt az intézményhálózat nem pusztán energetikai fejlesztésével, hanem nagyon sok egyéb eszközzel sikerült elérni. Meg kell mondanom, hogy tízmillió forint alatti beruházással, évi 60-80 millió forintot lehetett megtakarítani, pusztán azzal, hogy oda idomítottuk a lekötött kapacitást, ami a tényleges kapacitás felső határa, ebben vannak természetesen időjárási körülmények, de azt is figyelembe lehetett venni.

Első kerekasztal

Belügyminisztérium, helyettes államtitkár:

A kormányzat arra pályázati kiírásaival is ösztönzi az önkormányzatokat, hogy tekintsék át a saját működésüket, nézzék át az intézményhálózatukat, próbálják a saját működésüket úgy racionalizálni, hogy az hosszútávon fenntartható legyen és viszonylag kevés energia kelljen arra, hogy intézményhálózatot fenntartsanak.

Ameddig a közszolgáltatóknak a rendszere nem egységesült, addig nagyon nehéz volt egy olyan egységes adatbázist kialakítani, most viszont megnyílik a lehetősége, mert úgy gondolom, hogy egyszerűen az intézmény működtetésnek a tervezése az azzal válik adatbázis szempontjából egységessé, hogy egy egységes közszolgáltatási rendszer létrejöttére tett a kormányzat rendkívül hatékony lépéseket, ezt be kell építeni ebbe a közszolgáltatási rendszerbe.

Elkezdtek az önkormányzatok abba az irányba gondolkodni, hogy nem intézményenként szerzik be mondjuk a gázt vagy a villanyt vagy az egyéb energiaszolgáltatásokat, hanem elkezdtek településszinten gondolkodni. Sőt látunk már vidéken arra is példákat, hogy összefognak

mondjuk gázbeszerzéseknél települések is, több település próbál együttesen egy nagyobb köbméterszámmra beszerezni energiát, mert az fajlagosan akkor nekik sokkal kevesebbe fog kerülni.

Szolgáltatói oldalról: Mi azzal dicsekedhetünk, hogy a távhőtermelés a leginkább mérhető és legjobb adatbázissal ellátott terület, hiszen nagy rendszerek vannak, nagy telepek vannak és nagyon jól mérhető. És mi, akik több mint tíz éves távhőtermelő tapasztalattal bírunk, több mint 15-20%-os hatékonyság javulás volt az épületekben, ugyanis körülbelül a termelői oldalon ennyit csökkent a távhőtermelés mértéke éves szinten, igaz van ebben egy kis időjárási hullámváltozás is, hiszen mostanában melegebb van és kevésbé hidegek a telek, mint tíz éve voltak. De nagyon jól érezhető a panelprogramoknak és az egyéb hatékonyságjavító felújítási programoknak a hatása nálunk, ami egy örömdetes tény, hiszen akkor ennyivel kevesebb energiát fogyasztunk el. A legolcsóbb energia az, amit el sem fogyasztunk. Mi nagyon támogatjuk ezeket a beruházásokat.

Gábort és Andrászt szeretném kérdezni arról, hogy a tapasztalataik szerint, ha egy önkormányzat elindít valamilyen energiahatékonysági vagy akár megújulás fejlesztést a településen, akkor az honnan indul el, egy polgármester részéről vagy a városüzemeltetési iroda részéről vagy Önök kopogtatnak elsőre?

Én azt mondom, hogy mind a kettő lehetséges, de én azt gondolom, hogy ha egy önkormányzat egy hosszú távú szerződés keretében egy társasággal együtt dolgozik akkor kötelessége, hogy szakemberként tanácsokkal lássa el a városvezetést, utána pedig a városvezetés elkötelezettsége kell ahhoz, hogy ilyen programokat meg tudjon valósítani. És persze nagyon nehéz ezeket a különböző érdekeket és szakembereket összehangolni, a gazdasági érdekeket és a mérnöki, energetikai szempontokat összeegyeztetni.

Van amikor városüzemeltetés irányából indul, de nálunk e legtöbbször polgármesterek jelentkeznek és ajánlanak minket más polgármestereknek, a polgármester személye nagyon meghatározza. Ha ez alulról fölfelé indul, akkor pedig a városüzemeltetési igazgatónak kell olyan pozícióban lenni és kitartónak lennie, hogy az elképzelését végig tudja vinni. Sok település van, ahol a polgármester ebben a tekintetben akar tenni és én igazából ezeken a településeken az időfaktort érzem nagyon erősnek. Amikor mondjuk egy pályázati kiírás megjelenik és akkor kezdjük el összeszedgetni a fogyasztási adatokat, már szinte reménytelen. Mert hogyha egy előgondolkodás van és elsősorban a polgármester részéről akkor fog ez igazán jól működni.

A tapasztalataik szerint az elmúlt években milyen folyamatok indultak el az önkormányzatoknál, a településeken. Van-e egy beruházási hullám, kialakultak-e jó példák vagy felléptek-e új akadályok, jó felé haladnak a dolgok?

A közintézményekben nagyon sok fejlesztés valósul meg és sok forrás is van erre, azonban Magyarországon a legégetőbb kérdés a vidéki családi házak. Panelprogramok is voltak, ez az egyetlen szegmens a családi házak, a legtöbb gázt fogyasztjuk el itt országos szinten. Az a baj, hogy semmi olyan program nem volt elérhető idáig, ami ezeknek a lakásoknak, házaknak a korszerűsítését lehetővé tenné.

Az is nagyon jó lenne egyébként, ha kormányzati szinten fel tudna gyorsulni az uniós forrásoknak a kiírása, ezek az energiahatékonysági, a megújuló pályázatok 2014 óta egy helyben topognak.

Kanyarodjunk vissza a lakosságtól az önkormányzatok felé és egy kérdésem lenne még, kérném, hogy egy-egy jó példát az elmúlt néhány évből osszanak meg velünk, önkormányzati fejlesztésekkel kapcsolatban.

Zsókavár utcai orvosi rendelő felújítása, 600 millió forintos beruházás volt, ami 80 % energiamegtakarítást eredményezett.

Besenyszög önkormányzatának projektjében az önkormányzati épületek energiahatékonyságának a növelése volt a cél, a beruházás után az intézmények energiafogyasztása 80-90%-al csökkent.

Én az önkormányzatoknál gyűjtött vagy nem gyűjtött energiafogyasztási adatokról szeretnék kérdezni, azt kérem, hogy erősítsék vagy cáfolják meg, hogy ilyen létezik, hogy az önkormányzat, mint aki felelősséget vállalt az intézményeiért, ezért cserébe neki van joga felszólítani a szolgáltatót, hogy a szolgáltató küldje el neki valami egységes formátumban minden intézményre vonatkozóan ezeket az adatokat. Tényleg működik-e ez így?

Elegáns dolog volna, de én nem tudok ilyenről.

Az áramszolgáltatóknál, ahol távmérő berendezések vannak, egy kód segítségével ami az önkormányzat rendelkezésére áll, le lehet kérni a fogyasztási adatokat. Van olyan gázszolgáltató, ahol ez szintén működik.

A cselekvési tervvel kapcsolatban egy másik szempontot is kiemelnék, ha ilyen jellegű pénzek rendelkezésre állnak és ha vannak olyan magánbefektetők, mint mi is akik ebbe szívesen fektetnek pénzt, azok nem egy-két évben gondolkoznak, mint egy ingatlanfejlesztő, aki két év múlva profittal adja el a felépített lakást vagy irodaházat, hanem 20-25 években is akár. ahhoz viszont, hogy valaki ilyen hosszútávra tudjon gondolkodni és bele merje tenni a pénzt a projektbe, ahhoz nagyon stabil, nagyon kiszámítható szabályozásra és törvényi háttérre van szükség és csak egy rossz ellenpéldát mondok, pl. a távhőárszabályozást éves szinten alakítják ki és minden évben október elseje amikor új árrendelet jelenik meg.

Képviselő úr: A 2020 utáni időre az a prognózis, hogy az Európai Unióban ilyen források nem igen állnak majd rendelkezésre. Tehát át kell állni egy olyan szemléletű fejlesztéspolitikára, amiben a programban magában rejlő forrást kell használni.

Az ESCO iparágat az nagymértékben segítené, ha az uniós forrásokat és a magántőkét valamilyen módon lehetne ötvözni.

Ügyvezetője: felhívnám a figyelmet az Energiaklub kiadványára, amelyben megtalálható egy épület felmérése energetikai szempontból, amit a netről is le lehet tölteni.

Polgármestere: Gondoltak-e már olyanra a kormánynál, hogy úgy ösztönöznék majd a későbbi beruházásokat, hogy ennek van egy ötéves fenntartási időszaka és az öt év megtakarításainak mondjuk 50 %-át kelljen nekem visszaforgatnom erre.

Második kerekasztal

Herdai László, Budapest 6. kerületének LMP-s képviselője,

Musics Róbert, önkormányzati tanácsadó, Letenye

Erős Ernő, önkormányzati képviselő, Marcali

Varga Zoltán, projektfejlesztő, Imro nonprofit kft.

Erdődi Zsolt, pénzügyi tanácsadó, Raiffeisen Bank.

Marcali: az utóbbi időben felkaroltuk az energiahatékony megvalósításokat, önkormányzati épületeket szigetelték. Polgármester úr felkarolta ennek menedzselését, aki indul és nyer egy pályázaton, annak 20-25 %-os támogatást adunk. Az önkormányzat tulajdonában lévő épületek esetén egy összegben, a munka indulásakor rendelkezésre bocsájtjuk az önerejüket.

Letenye: Tevékenységünk 4 fő téma köré csoportosítható:

- közvetlen pénzügyi finanszírozás. Van egy hatályban lévő rendelet lakáskorszerűsítésre, fűtéskorszerűsítésre, energiahatékonyág növelésére. Kibővítése is folyamatban van.
- jó példa mutatása a lakosság részére. Sok energetikai felújítást tudtunk megoldani ingyen pénzből, pályázatokból. A középületekre elkészült felújításokat pedig szemléletformálásra tudja felhasználni. Környezetvédelmi szempontból is, de persze elsősorban a megtakarítás szempontjából. Egy napelempark kialakítása is megtörtént. Tervben van a helyi kastély és a zeneiskola felújítása.
- szemléletformálás: programok a gyerekek részére, hogy az ő hozzáállásukat már ilyenre formáljuk.
- az információkhoz való hozzájutás segítése. Ha pl. a társasházak nincsenek jogilag és gazdaságilag rendbetéve, akkor hiába is jelenik meg egy pályázat, nem fognak tudni indulni. Ezért az önkormányzatunk elindított egy képzést, amin egy előre meghatározott tematika alapján haladnak, három alkalom során, teljesen ingyenesen a társasházakban élők jogosultak résztvenni és szakemberektől megtudni, hogy milyen intézkedéseket kell ahhoz tenni, hogy később, amikor vannak finanszírozási lehetőségek, akkor ezekkel élni tudjanak. A képzés nagyon eredményes, az eddig megrendezésre került egy alkalmon minden társasház képviseltette magát. A 60 lakás alatti társasházak pályázatait tájékoztató fórumok megszervezésével segítettük, most pedig családi házak számára július 1-től elérhető pályázatokról tartunk tájékoztató rendezvényeket.
- Budapest, 6. kerület: Terézváros 40 000 lakosú, az épületek 90-95 %-a a világörökség része, 100-150 éves bérházak. Ez jelenti a fő problémákat is, a házak főleg a fő homlokzaton vastag falúak, így a szigetelés nem annyira probléma. És mivel sok közöttük a műemlék, kívülről nem is lehet szigetelni. A földem-, belső oldali vagy tetőszigetelés viszont fontos illetve a megújuló energiaforrások használata. Bár a műemléki szempontok miatt a tetőre szerelt napelem vagy napkollektor kevésbé érvényesülhet. Egy évi 340 millió forintos, kamatmentes kölcsön nyújtására van lehetőségünk, azoknak a társasházaknak akik homlokzati felújítást végeznek. Ha 3 éven belül visszafizetik, akkor a kölcsönből 20% kedvezmény kapható. Mindenképpen fontos a támogatás, nem elég az információ és a tájékoztatás. Ezeknek a közös képviselőket kell elérniük, mert az egyedi lakosok nem fognak az önkormányzathoz menni, hiszen a lakások Budapesten félig a város és félig az önkormányzat tulajdonában vannak. A nyílászáró program kiszélesítése fontos. Kell, hogy legyenek olyan listák, amik a megbízható

mesterembereket tartalmazzák, lehet túrákat is szervezni a felújításra készülő társasházak lakóinak, hogy meg tudják nézni, mi az, amit ők be tudnak vállalni. Ebben a környezetben a megújuló erőforrások közül a hőszivattyúk lehetnek fontosak, a levegő-levegő szivattyúk. Az energiagazdálkodása az épületeknek ebben a kerületben azért is nagyon jó, mert nagy pincével lettek megépítve és sátortetővel. Ezek a pufferzónák biztosították régebben, hogy a megfelelő hőmérséklet maradjon a házakban. Ezeket a tetőtereket viszont sorra beépítik, a pincéket pedig szórakozóhelyé vagy kereskedelmi egységgé alakítják át. Így a modern fejlődés éppen csökkenti ezeknek az épületeknek az energiahatékonyságát. Közben pedig a tetőtér beépítés a legjobb megoldás általában a ház felújítására, egy vállalkozó beépíti és ezért aztán felújítja a házat is. Ahol azonban még nincs beépítve ott a hőszivattyú alkalmazása lehet az, amivel a házak energiafelhasználását jelentősen csökkenteni lehet.

- Raiffeisen Bank: A kamatmentes kölcsön kivételével mi minden önkormányzati megoldást jónak tartunk. Mivel ezek megtakarítást eredményező beruházások, ezért a pénzügyintézetek támogatják. A társasházak hitelezéséhez nehezebb a megítélést elkészíteni. Ez azért arra még nem ad okot a bankok nekik ne hitelezzenek, mert az efféle hitelkihelyezés és annak visszatérülése az egyik legkedvezőbb mutatójű. Ez egy szórt portfóliójú csoport, ahol a jól keresők fizetnek meg a rosszul keresők helyett. A társasházaknál minél többen állnak mögöttük és támogatják, annál inkább pozitív az ilyen irányú beruházások kivitelezése.
- IMRO: Családi házanként 3-4 tonna a CO₂ megtakarítás, szóval ha ők pályázni fognak, akkor nagyon szép eredményeket lehet ezzel elérni. A társasházak esetében pedig tolmácsnak kell lenni. Meg kell értetni velük a lehetőségeket, adatokat. Így várható egységes szavazás a felújítás mellett. Van ahol az alapoktól kell indulni és megtalálni melyik lehetséges konstrukció a legjobb az adott helyzetben. Ezért tisztán kell látni, hogy milyen közös költség változásokat hoz a felújítás, ami aztán milyen hatással lesz az energiaszámlák alakulására, mert ez segíthet meggyőzni az embereket.

A résztvevők mindannyian nagyon sajnálatos dolognak tartották, hogy a magánházak nem fognak vissza nem térítendő támogatást kapni.

